

# POSTENS LOKALA PAKETSERVICE

## I GÖTEBORG 1970—1976

Av Åke Odén

När enhetsportot och därmed också de första frimärkena infördes i Sverige den 1 juli 1855 hade sedan cirka 7 år tillbaka postverket utfört lokalbefordran av brev inom Stockholm. Denna lokala brevbefordran anses dock ha fått en ökad betydelse först efter nämnda tidpunkt — 1 juli 1855. Avgiften för lokal brevbefordran utgjorde till en början 2 skilling, varav 1 sk tillföll postkontorets föreståndare och 1 sk brevbäraren.

Den 1 juli 1856 infördes särskilda lokalfrimärken (svarta lokalmärket) för denna form av brevbefordran.

Avgiften för lokal brevbefordran fastställdes från 1858 till 6 öre, dvs hälften av riksportot, 12 öre, för lägsta brevvikt. Under följande år fram till 1 juni 1918 utgjorde portot för den lokala brevbefordringen hälften av portot för riksbrev. Under tiden därefter och fram till dess det lokala brevportot upphörde höll sig lokalportot för brev till mellan hälften och tre fjärdedelar av riksportot.

Postverkets försämrade driftresultat föranledde att det lokala brevportot avskaffades fr o m den 1 juli 1920. Det återinfördes emellertid fr o m den 1 oktober 1922 och bestod därefter fram till den 1 juni 1951 då den särskilda avgiften för lokal brevbefordran avskaffades.

Mot denna bakgrund kan det vara av intresse att ägna någon uppmärksamhet åt den försöksverksamhet med särskilda lägre — i vissa viktsatser betydligt lägre — avgifter för lokalbefordran av paket inom Göteborg som ägde rum under åren 1970—1976.

Även med hänsyn till det under senare år alltmer ökade intresset för postal dokumentation innebärande klarläggande av förhållanden ifråga om portosatser, postens befordringsvägar, postala instruktioner m m kan det vara av betydelse något beröra denna försöksverksamhet, som — även om den ägt rum under senare tid, inte syns ha i filatelistiska sammanhang ägnats särskild uppmärksamhet. Inte minst kan det ha betydelse vid bedömandet av frågan om försändelse varit rätt frankerad.

Anledningen till denna försöksverksamhet — som föregicks av ett tämligen omfattande utredningsarbete — var att man under åren närmast före 1970 kunnat konstatera ett stagnerande och i vissa fall en nedgång i postverkets paketbefordran. Utredningen ansåg sig kunna fastställa att anledningen härtill var bl a:

Postverkets dåvarande inriktning på huvudsakligen fjärrtransport av paket ansågs vara en belastning i en tid som karaktäriserades av befolkningskoncentration till storstadsområden. Detta förhållande medförde minskat behov av fjärrtransporter medan behovet av lokala transporter ökade.

Handelns strukturomvandling var ett annat skäl. De små affärerna till vilka varudistributionen ofta skedde med postpaket minskade i antal.

Postorderhandeln undergick vid denna tid en minskning.

Vidare framhölls att för privatpersoner postbefordringsavgifterna kunde ställa sig dyra. Som exempel härpå framhölls i den utredning, som föregick beslutet om lokal paketbefordran i Göteborg, att de tidigare bär- och fruktpaketerna under höstarna i det närmaste upphört.

Slutligen kunde konstateras att postbehandlingstiden för paket i många fall blivit längre än tidigare, sammanhängande bl a med indragning av vissa brevbäringsturer.

I sammanhanget bör beaktas att vid denna tid kunnat konstateras dels att företag i allt större omfattning verkställde pakettransporter i egen regi, dels också att möjligheterna att yrkesmässigt utföra transporter av paket och annat lättare gods med paketbilar och även taxibilar vid denna tid avsevärt underlättats.

Sammantaget kan alltså konstateras att såväl marknads- som pris- och servicefaktorer kunde ligga bakom den mindre gynnsamma utvecklingen av paketrörelsen.

Postverket var alltså berett att försöka vända denna trend, och hade därför beslutat att inom adressortsområdena Göteborg, Angered, Hisings Backa och Västra Frölunda (senare utvidgat till att avse även Hisings Kärra, Olofstorp, Säve och Torslanda) starta en försöksverksamhet med *lägre avgifter och snabbare expedition*.




För detta ändamål infördes fr o m den 13 april 1970 en lokal paketservice med benämningarna LOKALPAKET SNABBUTKÖRNING och LOKALPAKET FÖR AVHÄMTNING.

Avgifterna var som framgår av följande sammanställning lägre än för rikspaket.

Vikt	Lokalpaket för avhämtning	Snabb- utkörning	Gällande pakettaxa	
			Vanlig befordr	Ilbefodr
	Pris kr	Pris kr	Pris kr	Pris kr
1 kg	3:—	8:—	3:80	7:—
3 »	4:—	9:—	4:80	9:—
5 »	5:—	10:—	5:80	11:—
7 »	6:—	11:—	9:—	17:—
10 »	8:—	14:—	13:—	25:—
15 »	10:—	16:—	18:—	34:—
20 »	12:—	18:—	22:—	42:—

Som synes var prisskillnaden relativt större ifråga om tunga än för de lättare paketen. Mest påfallande blev skillnaden vid en jämförelse av priset för snabbutkörning och ilbefordran.

# Så här fyller ni i adresskortet:

	<h2>LOKALPAKET</h2>	<h3>INLÄMNINGSKVITTO</h3>
	<p>Adressatens namn och postadress</p> <p>Sven Svensson Snöripegatan 111 421 69 VÄSTRA FRÖLUNDA</p> <p>Önskat behandlingsalternativ</p> <p> <input type="checkbox"/> För avhämtning — <input checked="" type="checkbox"/> Snabb  <input type="checkbox"/> Övernattningsalternativ — <input checked="" type="checkbox"/> Utlevering         </p>	<p>Inlämningsdag</p> <p></p> <p>Inlämningsstid (endast vid snabbutkörning)</p> <p>Vikt i kg</p> <p>Erlagd avgift</p>
	<p>Plats för nummeretikett och etikett för önskat behandlingsalternativ</p> <p>Avsändarens namn och postadress</p> <p>AB Fruktar Fack 403 10 GÖTEBORG 2</p> <p>Adressat</p> <p>Sven Svensson</p> <p>Utleveringsadress (gata, nr, box, läv, etc)</p> <p>Snöripegatan 111</p> <p>Örtadress (postnummer och örtadress postanstalt)</p> <p>421 69 VÄSTRA FRÖLUNDA</p> <p>Önskat behandlingsalternativ</p> <p> <input type="checkbox"/> För avhämtning — <input checked="" type="checkbox"/> Snabb  <input type="checkbox"/> Övernattningsalternativ — <input checked="" type="checkbox"/> Utlevering         </p> <p>Försändelsen kvitteras (ej med blyerts- eller färgpenna)</p> <p>Datum</p> <p>Adressatens namnteckning</p>	<h3>ADRESSKORT Lokalpaket</h3> <p>Plats för fränkning och datumstämpel</p> <p>Avhämtningspostanstalt (så art med flera postanstalter)</p> <p>Dag och klockslag vid avisering</p> <p>Ankomster</p> <p>Inlämningsdag</p> <p>Sign</p> <p>Inlämningsstid (endast vid snabbutkörning)</p> <p>Vikt i kg</p>
	<p>B1 2010 12 (Febr 70)</p>	<p>446 — Pr. 11 Sh. 1970</p>



De utfärdade föreskrifterna medgav rätt för postförvaltningen att därutöver träffa separata avtal med större kunder.

Befordringsavgifterna ändrades sedermera vid ett par tillfällen bl a beroende på ändrad mervärdeskatt.

Ifråga om distributionen föreskrevs beträffande lokalpaket för avhämtning att paket som lämnas in ena dagen skall finnas tillgängligt på avhämtningsstationen när adresskortet delas ut följande förmiddag.

Ifråga om lokalpaket för snabbutkörning föreskrevs:

Paket inlämnat före 11.30 körs ut till adressaten kl 14–16.

Paket inlämnat måndag–fredag kl 11.30–15.00 körs ut till adressaten kl 17–19.

Paket inlämnat lördag efter 11.30 körs ut till adressaten följande vardag kl 7.30–10.

En omfattande reklamkampanj föregick införandet av den nya servicen, bl a utsändes sk säljbrev. Enligt en första rapport, 22 april 1970, tycktes effekten inte varit alltför uppmuntrande. Sålunda var svarsfrekvensen för de utsända säljbreven inte mer än cirka 1/2 procent. Under den första månaden beräknade man att cirka en tredjedel av den lokala paketbefordran i Göteborgsområdet överförts till den nyintroducerades former. Endast ca 4 à 5 paket per dag hade befordrats som »Lokalpaket för snabbutkörning».

Den nya servicen var som inledningsvis framhållits avsedd att vara en försöksverksamhet. Resultatet torde dock inte ha motsvarat förväntningarna.

I januari 1976 föreskrevs att de särskilda avgifterna för lokalpaket i Göteborgsområdet skulle upphöra fr o m den 1 februari 1976 i samband med de portohöjningar som då införts. Försändelseslaget »lokalpaket» skulle dock bibehållas men avgifterna skulle beräknas såsom för rikspaket i allmänhet.



*Etikett för lokalpaket, som den ser ut efter försöksperioden.*

# LOKALPAKET

**Postens Lokalpaket i Göteborg ger Er  
möjlighet att skicka varor snabbt och billigt  
inom Göteborg.**

## Lokalpaket-området

Lokalpaketområdet omfattar adressorterna Göteborg, Angered, Hisings Backa, Hisings Kärra, Olofstorp, Säve, Torslanda och Västra Frölunda, dvs orter med postnummer som börjar med 40, 41 och 42.

Lokalpaketservicen gäller paket som lämnas in

vid någon postanstalt inom detta område och är adresserade till mottagare inom området. (Beträffande paket utanför Göteborg se uppgifterna om Postens Rikspaket.)

Det finns två servicealternativ att välja på — lokalpaket för avhämtning och lokalpaket snabbutkörning.

## Lokalpaket för avhämtning

Lokalpaket för avhämtning (billigare i porto än vanligt rikspaket) som lämnas in på postanstalt i lokalpaketområdet senast vid postanstaltens stängning för dagen kommer fram till adressa-

terna följande vardag. Kunderna kan alltså hämta sina paket, så snart de fått adresskortet (avin), som delas ut i den normala postutdelningen.

## Lokalpaket snabbutkörning

Lokalpaket snabbutkörning (billigare i porto än rikspaket il och express) som lämnas in på postanstalt i lokalpaketområdet senast kl 15 (lördag kl 11.30) körs ut till kunden samma dag. (Gäller

t v ej inom Hisings Kärra, Olofstorp och Säve.) Lämnas paket in vid en senare tidpunkt på dagen körs de ut till kunden följande vardag.

### Inlämning

Alla vardagar före kl 11.30  
Måndag—fredag kl 11.30—15  
Måndag—fredag efter kl 15  
Lördag efter kl 11.30

### Utkörning

Samma dag kl 14—16  
Samma dag kl 17—19  
Följande dag kl 7.30—10  
Följande vardag kl 7.30—10

## Postförskott

Om varan skall betalas vid mottagandet, kan lokalpaket (både avhämtnings- och utkörningspaket) sändas som postförskottspaket.

## Adresskort

Om så önskas kan Ni i stället för det särskilda lokalpaket-adresskortet, använda adresskortet till Postens rikspaket.

## Upplysningar om lokalpaket

Upplysningar om priser, vikt, mått m m för lokalpaket lämnas av postanstalterna i lokalpaketområdet och Postens telefonupplysning (telefon 80 07 40 — 500). Postens Kundtjänst i Göteborg står gärna till tjänst med systemlösningar av Era varutransporter. Postkonsulenterna träffas per telefon 80 07 40 — 227, 228 eller 229.

